

НАЙ-ВЕЛИКИТЕ БОКСЬОРИ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА

ОТ ДЖО ЛУИС ДО АНТЪНИ ДЖОШУА

Издателство
 ПАРИТЕТ

НАЙ-ВЕЛИКИТЕ БОКСЬОРИ НА ВСИЧКИ ВРЕМЕНА

ОТ ДЖО ЛУИС ДО АНТЪНИ ДЖОШУА

Съставител и преводач: Цветан Бакърджиев

Редактор: Анелия Терзиева

Издателство „Паритет“, 256 стр.

Боксът е един от най-суровите, но безспорно красиви спортове! Тази книга разкрива част от пълния с превратности живот на световните легендите в него от началото на XX век до наши дни. Уникалното време, което е белязано от историята като златен период не само за световния бокс и спорт, но и за постиженията на цялото човечество изобщо. На аматьорския или на професионалния ринг боксьорите постигат нечувани успехи, а за усилията си получават баснословни хонорари от милиони долари, но тези успехи са постигнати с цената на нечовешки усилия и за тях боксьорите плащат скъпо с кръвта и здравето си.

Историята на бокса е невероятна и публиката екзалтира не приветства всяко брутално зрелище, което бойци, треньори и промоутъри ѝ поднасят с готовност на ринга. Джо Луис, Ласло Пап, Валери Попенченко, Мохамед Али, Теофило Стивънсън, Майк Тайсън, Антъни Джошуа – всички изглеждат като планини от желязо, но те са преди всичко хора – със своите чувства, емоции и мечти. Предлагаме ви интересните им истории, изпълнени с радост, но и с тъга по трудния път към световните и олимпийски титли.

**За поръчки на книги от сайта
www.paritetbg.com – 20% отстъпка.**

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-576-7

Съдържание

НАКРАТКО ЗА ИСТОРИЯТА НА БОКСА	7
ДЖАК ДЕМПСИ Смъртоносно ляво кроше и желязна психика.....	19
ДЖИЙН ТЪНИ Най-великият майстор на защитата	29
ХЕНРИ АРМСТРОНГ Първият световен шампион в три различни дивизии ..	37
ДЖО ЛУИС От памуковите плантации до светлините на прожекторите.....	45
ШУГЪР РЕЙ РОБИНСЪН Най-великият боксьор на всички времена.....	55
ДЖЕЙК ЛА МОТА Да се изправиш срещу разярения бик!.....	65
РОКИ МАРЧИАНО Непобедимият булдог на ринга	73
ЛАСЛО ПАП Боксьорът с най-тежките ръкавици	81
ВАЛЕРИЙ ПОПЕНЧЕНКО „Мистър Нокаут“, който покори Берлин.....	89
НИНО БЕНВЕНУТИ Една италианска история за бокс и слава	97
БОРИС ЛАГУТИН Интелектуалецът на съветския бокс	107
МОХАМЕД АЛИ „Летя като пеперуда, жилия като пчела!“	113

КАРЛОС МОНСОН

Нелепият край на един от най-силните боксьори
на XX век 123

РОБЕРТО ДЮРАН

Световният шампион с юмруци от камък..... 131

ТЕОФИЛО СТИВЪНСЪН

Героят на Куба..... 139

МАРВИН МАРВЕЛЪС ХАГЛЪР

Първият абсолютен световен шампион в историята
на бокса 147

ШУГЪР РЕЙ ЛЕОНАРД

Човекът, който превърна бокса в изкуство 155

ТОМАС ХЪРНС

Съвършената бойна машина от Детройт 165

ИВЕНДЪР ХОЛИФИЛД

Суровата история на една боксова легенда 173

ЛЕНЪКС ЛЮИС

Лъвска сила и мощ в тежка категория..... 181

МАЙК ТАЙСЪН

Боксьорът, който „изяжда“ противниците си..... 191

ФЕЛИКС САВОН

Най-великият боксьор сред аматьорите..... 199

БРАТЯ КЛИЧКО**ВИТАЛИЙ И ВЛАДИМИР**

Кралят на нокаутите и Стоманеният чук..... 205

СУЛТАН ИБРАХИМОВ

Един от най-добрите руски боксьори в тежка
категория 215

МАНИ ПАКИАО

Историята на боксьорът-кандидат президент..... 223

ТЕРЪНС КРОФЪР

Живата легенда на съвременния бокс..... 229

ТАЙСЪН ФЮРИ

Най-големият скандалджия в света на бокса..... 235

АНТЪНИ ДЖОШУА

Британският булдог на боксовия ринг 243

САУЛ АЛВАРЕС

Първият абсолютен шампион по бокс на Мексико..... 251

Абревиатури в книгата
„Най-великите боксьори на всички времена“

AIBA – Association Internationale de Boxe Amateur
Международна асоциация по бокс

BBBofC – British Boxing Board of Control
Британски боксов съвет за контрол

BWAA – Boxing Writers Association of America
Асоциация на писателите по бокс на Америка

ESPN – Entertainment and Sports Programming Network
Телевизионен оператор за забавление и спорт

ESPY Award – Excellence in Sports Performance Yearly Award
Годишна награда за изключителни спортни постижения

IBC – International Boxing Council
Международен боксов съвет

IBF – International Boxing Federation
Международна боксова федерация

IBO – International Boxing Organization
Международна боксова организация

NABF – North American Boxing Federation
Северноамериканска боксова федерация

NABO – North American Boxing Organization
Северноамериканска боксова организация

WBA – World Boxing Association
Световна боксова асоциация

WBC – World Boxing Council
Световен боксов съвет

WBO – World Boxing Organization
Световна боксова организация

Накратко за историята на бокса

Първите олимпийски шампиони по бокс

Боксът е един от най-древните и популярни спортове в историята на човечеството. Съчетавайки в себе си физическа сила, техника, стратегия и елегантност, класическият бокс печели сърцата на поколения почитатели по целия свят. Когато обърнем поглед назад във времето и разгледаме в детайли етапите, през които преминава развитието на този спорт, както и произхода му, след като се запознаем с неговите основатели и с личностите на първите боксьори, ще разберем защо влиянието на този спорт върху съвременния свят е толкова голямо.

Боксът води началото си от дълбока древност. Има исторически доказателства, че различни форми на бокс са били практикувани в много култури и цивилизации – в древна Месопотамия, в Египет, в Гърция. В Египет, в шумерските планини, са открити релефни изображения на юмручни боеве от древността. По време на археологически разкопки в Ирак, в района на Багдад, са намерени древни изображения на боксови единоборства.

Най-съществено и важно влияние върху развитието на класическия бокс обаче безспорно се присъжда на Древна Гърция.

Гърците гледат на юмручните схватки като на неизменна част от обучението на младите мъже и са първите, които го превръщат в организирано състезание.

Според някои исторически сведения юмручният бой е включен в Олимпийските игри в далечния IV в. пр. Хр., а според други това се е случило още по-назад във времето – през 688 г. пр. Хр., когато са се провели XXIII антични Олимпийски игри.

Според гръцката митология основателят на бокса е Аполон, който побеждава принц Форвант, осмелил де да го предизвика на юмручен бой. Според други древногръцки легенди основателят на юмручния бой е атинският митичен герой Тезей, с което вероятно се свързва и победата над Минотавъра. Древният философ Платон пък смята за основател на юмручните боеве митичния герой Амикус, син на бога на моретата Посейдон и нимфата Мелия, а Омир споменава за юмручни боеве в своята Илиада.

Много са митовете и легендите, свързани с появата на състезания по сила и ловкост в Древна Гърция, които се провеждат в град Олимпия, а редица историци свързват появата на Олимпийските игри с имената на Зевс и Херкулес.

Твърди се, че юмручните битки, включени в XXIII Олимпийски игри (688 г. пр. н. е.), се провеждат според правилата, изготвени от Херкулес, синът на Зевс, а те са следните: битката се води в оградено пространство, поръсено с пясък; бойците предварително увиват ръцете си с кожени ленти; за победител се счита онзи, който успее да повали опонента си, така че той да няма никаква възможност да продължи битката, или онзи, който принуди противника си да се откаже сам от битката. Ако в определеното време не може да се излъчи победител, съдията нарежда да има размяна на удари без право на защита. Броят на ударите не е регламентиран и всеки боец може да удря един противника си, според предварителен жребий. Правилата на тогавашните боксови турнири позволяват удари в тила част, под пояса и в гръб.

Юмручен бой в древна Гърция

Както се вижда правилата на древния юмручен бой са повече от жестоки и смъртта сред участниците често е естествен завършек на двубоя, нещо, което е било възприемано за напълно нормално.

В Древен Рим съществуват две разновидности на бокса, като и двете произхождат от етруските традиции. Из цял Рим е популярен „народният бокс“, но също така съществува и гладиаторски вариант на този тип битки.

След падането на Римската империя боксът постепенно се развива в различни градове и провинции на Италия. През XIII-и век в Италия е приет закон, който официално разрешава провеждането на боксови мачове.

Участниците в гладиаторските двубои са основно престъпници и роби, които се надяват да извоюват обратно свободата си, ако победят. Понякога обаче в мачовете участват свободни хора, аристократи и дори жени.

Гравюра, изобразяваща боксьори в Колизеума в Древен Рим
(World History Archive/Alamy Stock Photo)

В Древна Рус също се провеждат юмручни боеве, разделени на два типа: боеве, които се провеждат за развлечение и забава, и двубои, които служат за разрешаване на спорове и конфликти.

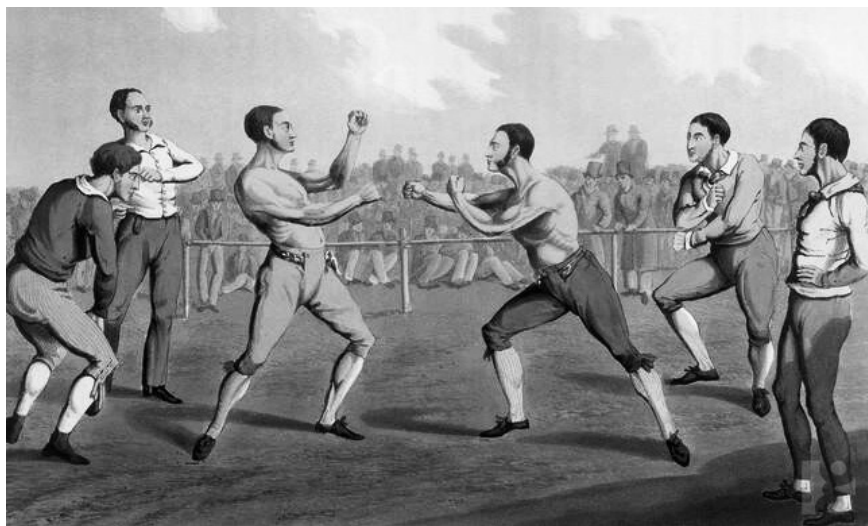
В началото на XVII век в Англия боксът с голи юмруци придобива голяма популярност. Преди това съществува жесток ръкопашен бой, разделящ се на две основни категории: бокс, при който преобладава ударната техника, и кеч (*от англ. „catch“, в превод „хващам“*), при който доминира техниката на ръкопашната борба.

В същия този XVII-и век възниква и терминът „бокс“. Започват да се провеждат боеве на оградена квадратна площадка, което дава началото на съвременния формат на бокса.

Още през 1219 г. в предградията на Лондон започват да се организират съревнования в изкуството на юмручния бой без защита. С времето се развива професионалният юмручен бой, организиран от предприемачи по панаири и в циркове.

Тези „турнири“ се регулират с примитивни правила и често са изключително жестоки.

Първият шампионат по бокс в Англия се провежда през 1719 г. Победител в него става Джеймс Фиг.

Английски юмручен бой

Основополагащ момент в развитието на съвременния бокс е дейността на Джеймс Браутън, който е шампион на Англия през 1743 г. Браутън разработва първите правила на боя, които изключват някои груби прийоми. Съревнованията могат да продължат от 20 минути до 4 часа и понякога се състоят от по 70 рунда!

През 1792 г. шампионът на Англия Даниел Мендоса основава школа по бокс, в която основно се преподава неговият стил на боксиране. Приемник на Мендоса става Дейвид Джаксън, при когото започва „златният век“ на бокса в Англия. По това време този спорт привлича вниманието на писатели, художници и учени. Джексън дори обучава на бокс поета Лорд Байрон.

През 1838 г. боксът в Англия се сдобива със специални правила, някои от които съществуват и днес – като организацията на съдийството и отговорностите на съдиите. Определени промени в характера на бокса се наблюдават през 1867 г. с приемането на правилата на маркиз Куинсбъри. Тези правила внасят ключови изменения в спорта, в това число въвеждането на ръкавиците, които правят ударите по-малко опасни, и усъвършенстване на защитните техники, които превръщат бокса в изкусно единобор-

ство. Правилата на маркиз Куинсбъри полагат основа за съвременните правила на професионалния и аматьорския бокс.

В края на XIX век боксовите мачове за пари, забранени в по-голямата част на Англия и САЩ, се провеждат в хазартни заведения със съмнителна репутация, които често се посещават от полицията. На подобни събития побоищата са нещо обичайно.

Първият световен шампион в тежка категория по правилата на Куинсбъри е „Джентълменът“ Джим Корбет. През 1892 г. той побеждава Джон Л. Съливан на турнир в Ню Орлиънс.

В началото на XX век боксърите продължават да се борят за легитимност. Те получават поддръжката на влиятелни промотъри, като например Текс Рикард, и добиват по-голямо признание благодарение на велики шампиони като Джон Л. Съливан.

Боксът се разделя на професионален и аматьорски. При двата вида се наблюдават някои различия в правилата – броят на рундовете, начините за определяне на победителя (по точки), особеностите в екипировката и дори възможността при професионалния бокс мачът да завърши с равенство.

Първите Олимпийски игри, на които е включен боксът, се провеждат през 1904 г. в Сейнт Луис, САЩ. Именно по време на тези игри са разиграни медали в 7 теглови категории. Всички участници са от САЩ. Включването на бокса в олимпийската програма подпомага развитието на аматьорския бокс. През 1924 г. е създадена Международната федерация по бокс за аматьори (АІВА). През същата година се провежда и първият боксов шампионат на Европа. Олимпийските игри стават най-голямото международно събитие за боксърите-аматьори за дълги години напред.

Първият световен шампионат по аматьорски бокс е организиран едва през 1974 г. в Хавана, Куба, и оттогава се провежда и до днес.

Правилата на аматьорския бокс се променят с времето. Променя се методиката на пресмятане на точките, продължителността и броят на рундовете, използването на защитни шлемове. Съвременният аматьорски бокс се завръща към класическите правила – играе се в три рунда с продължителност от по 3 минути, без шлемове.

Женски бокс от началото на XX век

В края на XX век започва активното развитие и на женския бокс. През 2012 г. женският бокс също е включен в програмата на Олимпийските игри. Това разширява границите на популярността и развитието на бокса като спорт за жени.

Двубоите с участие на жени се провеждат още от началото на XVIII век. По травми и драматичност женският бокс не отстъпва на мъжкия. На Олимпиадата през 1904 г. в Сейнт Луис се играят показни женски боксови мачове. Въпреки това до края на XX век женските боеве не се провеждат редовно и по организацията си напомнят по-скоро на развлекателни шоу програми.

Главна особеност в женския бокс е екипировката. Жените-боксьори са задължени да обличат предпазващи гърдите протектори.

През 1968 г. в Швеция се провеждат първите официални боксови съревнования за жени. От този момент нататък женският бокс получава бурно развитие. През 1994 г. той е признат от

AIBA. През 1997 г. в Гърция се провежда първото международно женско съревнование по бокс.

През април 2001 г. във Франция се провежда първият европейски шампионат по бокс за жени. Първият световен шампионат се организира през декември същата година в САЩ.

В бокса съществуват най-различни направления: професионален, полупрофесионален, аматьорски, френски бокс¹. В днешно време на пика на своята популярност се намира тайландският бокс. Нарича се още свободен бокс или муай-тай. В него са разрешени удари не само с юмруци в ръкавици, но и с крака и лакти. В наши дни тайландският бокс предлага някои от най-жестоките двубои на ринга. Историята на тайландския бокс започва преди 2000 години.

На кралство Тайланд неведнъж се налага да се сражава с завоеватели и неговите воини се обучават в изкуството и тактиката на водене на близък бой. Първата официална среща по тайландски бокс се провежда през 1788 г.

През 1921 г. са въведени строги правила за муай-тай двубоите. Става задължително носенето на ръкавици, боевете се провеждат на специални рингове, продължителността на мачовете се ограничава по време, забраняват се ударите в слабините, бойците се разделят по теглови категории. От средата на ХХ-и век тайландският бокс започва да се разпространява по целия свят и печели изключителна популярност. Появяват се международни асоциации, провеждат се европейски и световни шампионати по тайландски бокс.

Боксът е сред най-доходоносните спортове. В него се разиграват много пари. Най-скъпият бой в историята на бокса се провежда в Лас Вегас през май 2015 г. Това е сблъсък между две живи легенди – непобедимият американец Флойд Мейуедър-младши и филипинецът Мани „Пак Ман“ Пакиао. От този боксов мач организаторите получават печалба от почти 500 млн. долара. Цените

¹ Френски бокс или *savate* – боен спорт с ръце и крака, в който състезателите по правилник носят специални обувки. В *savate* се принават само удари, нанесени с ръкавиците и обувките. Изрично са забранени ударите с колене и лакти. – бел. пр.

Състезател по муай-тай прави опит за висок удар, но е блокиран от опонента си. (сн. Flickr, Ерик Ленгли)

на някои билети достигат до 500 хил. долара. Това са официалните цифри, които се посочват – какви пари са заработени от боя в Лас Вегас в действителност можем само да гадаем.

В съвременния професионален бокс тонът се диктува от четири общности. През 1921 г. в САЩ е създадена Националната боксова асоциация, която през 1962 г. заема позиции на международно ниво и променя името си на WBA (Световна боксова асоциация). През следващата 1963 г. е основана още една международна организация – WBC (Световен боксов съвет). В WBA възникват разногласия и през 1976 г. е създадена още една организация – IBF (Международна боксова федерация). С голям авторитет на световно ниво се ползва и Световната боксова организация – WBO.

Боксът за много спортисти и фенове не е просто вид спорт – той е целият им живот! Боксовите експерти често спорят помежду си кой е най-добрият боксьор според заслугите си. Талантли-

вите бойци, носители на многобройни титли, са толкова много, че е изключително трудно това да бъде определено.

Ако говорим за съвременния бокс от XX и XXI век, рейтингът на боксьорите според специалистите оглавява Джо Луис. Нееднократно той е посочван за най-добрия боксьор в света за цялата история на бокса. В кариерата си Джо Луис има 72 победи и само 3 поражения. Той е считан за легендарен боксьор и символ на американската страна.

След Джо Луис се нарежда друг изключителен боксьор – Шугър Рей Робинсън. Шугър има 173 победи и 19 загуби на професионалния боксов ринг. Освен че притежава огромна воля и упоритост, този знаменит боксьор умее също така отлично да пее и танцува.

Мохамед Али има 56 победи и 5 загуби. Най-добрите боксови мачове в историята обикновено се свързват с името на този боксьор. Освен в двубои на ринга, Мохамед Али участва и в политическата дейност на Америка и застава твърдо срещу войната във Виетнам.

Друг феномен в боксовото изкуство е Хенри Армстронг. В кариерата си Армстронг има 150 победи и 21 загуби. В началото на пътя си като боксьор той не се представя особено успешно, но след това рязко поема нагоре. В един период от кариерата си той удържа победна серия от 27 боя подред. Тази серия е призната за най-добрата в боксовата история.

Боксьор, чиято популярност не познава граници, е „Железният“ Майк Тайсън. На професионалния ринг той има 50 победи и 6 поражения. Майк Тайсън е вписан в „Книгата на рекордите на Гинес“ като боксьорът, който е постигнал най-бързия нокаут в света. Мощта и скоростта на Тайсън в квадрата между въжетата са невероятни. Този боксьор е истински кръвожаден – нека само си припомним как той отхапа част от ухото на своя противник Ивендър Холифийлд по време на мач. Личният живот на „Железния“ е не по-малко интересен от подвизите му на ринга. Майк излежава присъда в затвора за изнасилване; има три официални брака и деца от всеки брак, както и две извънбрачни деца.

Всички тези звездни бойци намират място в настоящата книга. И не само те. Сборникът събира много други легенди в бокса, които поразяват света със своята воля и съкрушителна мощ. „Най-великите боксьори на всички времена“ е за изключителни мъже и спортисти, които ни смайват с постиженията си на ринга – Джейк Ла Мота, братята Виталий и Владимир Кличко, трикратните олимпийски шампиони Ласло Пап, Теофило Стивънсън и Феликс Савон, Антъни Джошуа, както и за „Четиримата крале“ на 80-те години – Роберто Дюран, Томас Хърнс, Шугър Рей Леонард и Марвин Хагълър.

Научете повече за истинските истории на всички тези легенди, записали имената си в историята на бокса с големи златни букви!

